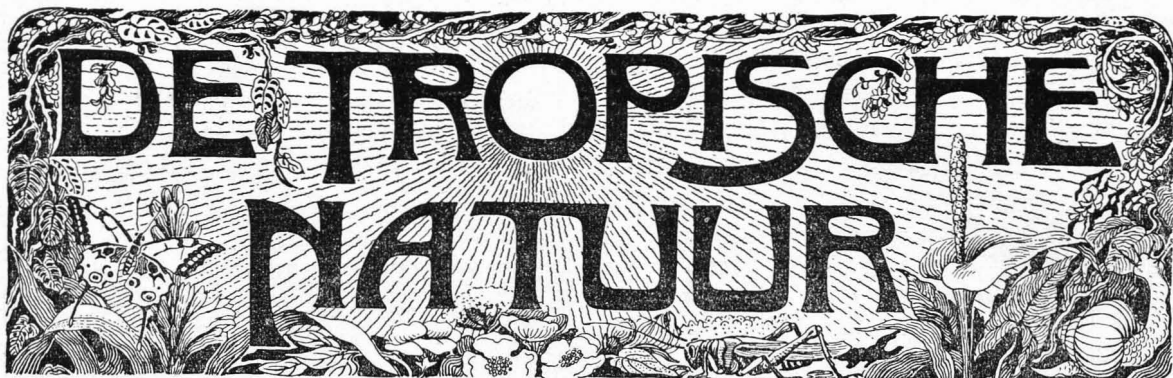

57

Redactie:

C. A. BACKER, *Buitenzorg.*
 A. J. KOENS, *Mr.-Cornelis.*
 D. DE VISSER SMITS, *Weltevreden.*

Adres der Redactie:

D. DE VISSER SMITS, *Zuiderweg 12,*
Weltevreden.

Levend en Dood Materiaal:

C. A. BACKER, Herbarium, *Buitenzorg.*

Vaste Medewerkers:

H. A. CLERX.
 Dr. Z. KAMERLING.
 Dr. J. C. KONINGSBERGER.
 Dr. W. DOCTERS VAN LEEUWEN.
 P. A. OUWENS.
 F. WEEHUIZEN.
 J. W. A. VAN WELSE.

Prijs per jaar f 6.50 — Leden der N. H. V. ontvangen het Tijdschrift gratis.

EEN NAJAARSBLOEIER.

Cassia javanica L.

„Ubi bene, ibi patria” of „waar ik het goed heb, is mijn vaderland”, moge men onderschrijven, men moge zelfs met dat „goed hebben” nog iets anders bedoelen dan materieelen welstand, toch blijft het oude vaderland nummer één. Ook in onze liefhebberij-studiën gaat dat op. Al geniet men nog zoo van planten- en dierenleven hier te lande, als er een „Levende Natuur” van HEIMANS en THYSSE met de mail komt, of als een der kinderen een Verkadealbum openslaat, komen emoties, die sterker blijken dan die, welke ons beroeren bij het zien van Indische planten- en dierenvormen. Zoo zag ik van morgen op een der scholen van Weltevreden in een waschfonteinje een afgesneden tak vol bloesems staan, die me op eens in het lieve vaderland verplaatste *). Een donkere tak met tal van dicht opeen zittende dun gesteelde bloemen, wier donkerrood met rose alles overschitterde, brachten me op eens weer terug naar mijn omzwervingen door Aalsmeersche en Loosduinsche bloemkassen en langs de etalageramen van de groote bloemenwinkels te Amsterdam. *Prunus amygdalus*; neen *Malus (Pirus) floribunda* met zijn lichtend karmijnroode bloemen aan lange dunne stelen zag ik weer voor me. Even deed de genoegelijke herinnering aan mijn

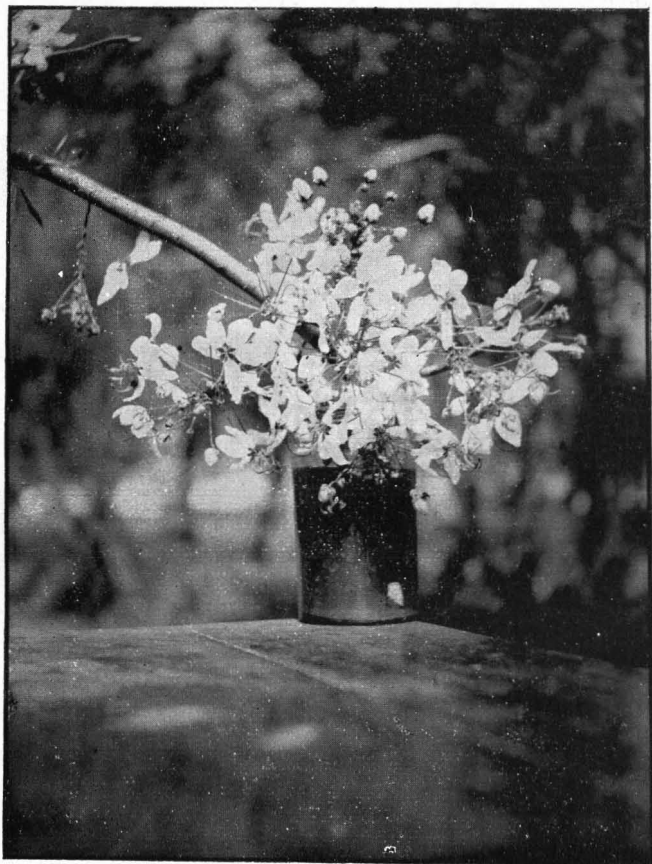
*) Dat vanmorgen was verleden jaar September. Nu is er van dezen boom een mooi exemplaar bloeiend te zien op Laan Matraman.

Hollandsche planten me in den waan blijven, naderbij gekomen bemerkte ik, dat ik met een echte Indiër te doen had n.l. met *Cassia javanica*.

Men moest deze bloemen meer in bloemwerken gebruiken, men moest dezen boom meer aanplanten. De uiterste takken van dezen vrij hoogen boom *) leveren keurige snijbloemen. Als de bloemisterij, die hier te lande nog op zeer lagen trap staat, als vooral haar onderdeel, de snijbloemencultuur, het wat verder gebracht heeft, zal men ongetwijfeld ook de bloemtakken van *Cassia javanica* gebruiken. Vooral een enkele tak in een vaas kan een keurige tafeldecoratie vormen.

Rooede djohar hoorde ik hem van morgen benoemen. Degenen, die hem zoo noemen hebben met recht verwantschap met den bekenden djohar (*Cassia siamea* Lam) herkend, doch de bloemen niet erg nauwkeurig bekeken, anders hadden ze wel groote verschillen tusschen deze beide *Cassia*'s gevonden. *Trenggoeli* noemen de inlanders hem en om de lange staafvormige peulen noemen de Europeanen hem evenals zijn naaste verwant, de *Cassia Fistula* **), ook wel *Trommelstok*-boom.

We plaatsen even ter vergelijking een bloem van den djohar naast een van de trenggoeli. Men ziet er is een onmiskenbare overeenkomst. Bij beide bloemen zijn de bloembladen ongelijk van grootte, bij beide zijn ze langgenageld en is de gekleurde kelk duidelijk tusschen de nagels ook aan de bovenzijde zichtbaar. De meeldraden zijn bij beiden ongelijk van grootte, beide stampers zijn langgerekt, doch daarbij houden de overeenkomsten dan ook op. En nu de verschillen. Behalve in de kleur, djohar is geel, trenggoeli is rood, ziet men duidelijk het verschil in den vorm der kroonbladeren. Die van *Cassia*

Cassia javanica

foto van H. RUSTING.

javanica zijn meer elliptisch dan die van den djohar. De kroonbladeren van de laatste zijn plomper en ook dikker. De duidelijkste verschillen vinden we echter bij de meeldraden.

Op mijn tekening heb ik bij de trenggoelie-bloem slechts drie meeldraden weergegeven. In werkelijkheid heeft de bloem er tien in drie typen, van welke ik er elk een geteekend heb. Doordat de meeldraden licht afbreken, zult ge dikwijls bloemen vinden, die er minder dan tien hebben. De drie grootsten zijn zeer bijzonder van vorm. Ze zijn S-vormig gekromd en dragen in een der bochten een spoelvormige verdikking, *aangezwollen*

*) In Pauwe's leerboek staat: „Dit is een kleine boom”. Hij kan anders $\pm$ 30 M. hoog worden.

**) Eenige schoon bloeiende exemplaren zijn nu te zien voor het Landraadgebouw op Molenvliet.

noemt men dat in de plantkundetaal. Vervolgens zijn er vier meeldraden met kortere niet aangezwollen helmraden en dan nog drie, wier helmraden en knoppen veel dunner zijn dan bij de vorige.

De tien meeldraden van den djohar — waarvan er op de teekening maar negen te zien zijn, één is verscholen achter den stamper — zijn geheel anders van vorm. Onze teekening en de djoharbloemen, die de lezer zeer gemakkelijk kan verkrijgen, kunnen dat duidelijk genoeg te zien geven.

Derhalve we noemen de *Cassia javanica* niet meer *roode djohar*; *roode trommelstok-boom* zou veel beter zijn. De overeenkomst met de reeds genoemde *trommelstok-boom*, *Cassia Fistula*, is veel grooter. De laatste, die overigens gele bloemen draagt, heeft eveneens de drie S-vormig gekromde meeldraden, de aanzwellingen zijn echter niet zoo dik. Ook deze is aan te bevelen als sierboom en als leverancier van snijbloemen evenals een andere nauw verwante met S-vormige meeldraden en roode bloemen de *Cassia grandis* *).

Cassia javanica.

oog doet springen en wel het schaars voorkomen van stengelbladeren aan de bloeiende takken. Dat was het ook, dat me deed denken aan de bloesemtakken van de *Malus (Pirus) floribunda*. Eerst later, als de bloemen uitgebloeid zijn, en de lange staafvormige peulen naar beneden hangen, zijn de takken normaal bebladerd.

Een opmerkelijk verschijnsel, dat we eveneens opmerken bij zijn hier boven genoemde verwanten en bij de bekende *Gouden Regen*, *Cassia bacillaris*, is het doorgroeien der kroonbladeren na het ontplooiën der bloemknoppen. Men kan dan hier ook spreken van volwassen kroonbladeren. Die vindt men bij de groote bloemen met vlak uitgespreide kronen, welks meeldraden meestal grootendeels afgefallen zijn. Wil men alle tien meeldraden bekijken dan moet men bloemen onderzoeken, wier kroon nog onvolwassen is en waarvan de blaadjes nog opgebald zijn.

In BACKERS *Schoolflora van Java* wordt als bloeitijd voor *C. javanica* opgegeven Oct.—Jan. Dat kan voor Batavia wel worden Aug.—Jan., want vond ik verleden jaar in September bloemen, dit jaar vertoonden zich al in de eerste helft van Augustus.

A. J. K.

Cassia Siamea.

*) Te Batavia ken ik daarvan slechts één exemplaar, n.l. een boom op het Gymnasiumerf, die op dit oogenblik zeer rijk bloeit.